

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nervi Sine Mole: h. e. Controversiarvm Roberti Bellarmini
S. Rom. Ecclesiae Cardinalis Eminentissimi Compendium,
à cavillis & imposturis Guilielmi Amesij ... Vindicatum**

Erbermann, Veit

Herbipoli, 1661

Cap. IV. De non-Ente; Cauda Draconis Amesiana.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9498

rude vulgus decipiendum composita, sub prætectu commendanda Gratia divina, re ipsa inertem & DEO indignam comminiscuntur. Ad populum phaleras! Quid, quæso, consequentia habent ista Americana? 1. Bellarm. dicit tutissimum esse, fiduciam in sola DEI misericordia ponere. Ergo agnoscit incertam & periculosam esse doctrinam de iustificatione ex Meritis. 2. Bell. dicit, Spem in sola misericordia non in meritis tutissimè desigi. Ergo communicatio vite sperata non est tribuenda iustitia. Ergo Apostolus Gratia detractor fuit, cum dixit, Meritis sui certaminis & cursu consummati repositam esse coronam iustitiae quam reddat sibi iustus Iudex &c. 3. Tutissimum est (iuxta Bellar.) fiduciam totam in sola misericordia DEI desigere. Ergo perniciosum & impium est, exemplo SS. Davidis, Nehemiae, Estheris, Ezechiae, Pauli &c. in casu congruarum circumstantiarum, aliquam fiduciam in bonis meritis ponere; Dignissima, inquam, sunt hæc similisque Quodlibeticae illationes desperato Lutheri & Calvinii Evangelio, ad miserum populum dementandum. Ad hunc locum communem amplificandum plurimum etiam confert Gerhardus in suis Pandectis Cretensisibus à pag. 898. usque ad 924. ubi ex Strigelio, Simone Pauli, Lysero, VVolffio, Mornæo, eiusdemque farinae Fabulonibus, vanissima commenta miscet plurimis Catholicorum Theologorum testimoniis, nihil proisus ad confirmandam vanam Luthericorum præsumptionem facientibus, sed tantum ad replendas vacuas paginas, & locupletandas populares rabularum declamationes.

CAPVT QVARTVM:

quod inscribitur ab Amesio.

Speculationes quædam Bellarmini

D E

NON ENTE.

Quid

Quid hic mysterii? Hactenus, inquit Amesius, contendit Bellarminus opera bona esse merita; sed necdum explicavit, quid sibi velit ista voce Meriti, ne scilicet certum & fixum scopum haberet, à quo in probationibus non liceret vagari aut aberrare. Iam tandem post disputationem illam peractam, promittit se dicturum, quid sit illud de quo disputavit: secundum perversam & ineptam illam methodum, qua primo quæri solet, an sit? & postea quid sit? Neque tamen hoc potuit elicere, sine novo conflictu cum suis gregalibus, inter quos de hac ideo certamen certatur non leve, non vnum. Nos hic Spectatores agemus illa tantum annotantes, quæ meritorum doctrinam adhuc magis illustrare posse videantur. Verum rectius inscripsisset hoc caput ultimum sic,

CAVILLATORIA DRACONIS CAUDA.

Quàm enim perversa & inutilis sit illa methodus Luthero-Calvinicis (ac præcipuè Amesio & Gerardo) propè in singulis Controversijs frequentata, dum ex varijs pugnantisque Scholasticorum opinionibus circa modos & circumstantias, ipsam (in qua omnes omnino conveniunt) substantiam Dogmatum Catholicorum arietare satagunt, passim in hoc Opere, sed præcipuè cum Tomo III. Lib. IV. cap. ult. §. 5. de actionibus Missæ, in quam formaliter ratio Sacrificii consistat, disputaretur, quasi ad oculum ostensum est; ut superfluum hic sit idem denuo repetere. Brevissimè igitur Bellarminianæ doctrinæ Summam trademus, & præcipuas Alastoris Puritani sycophantias adnotabimus.

¶ I. Ut opus aliquod dici possit verè ac propriè meritorium felicitatis æternæ, septem conditiones requiruntur 1. ut sit opus bonum. 2. ut fiat in obsequium DEI. 3. ut qui meretur sit viator. 4. ut sit opus

opus liberum. 5. ut qui meretur sit amicus & gratus DEO. 6. ut intercedat promissio. 7. ut opus ex Charitatis virtute procedat. Tres priores conceduntur ab omnibus. Quarta etsi à Rob. Holcot, fuerit in dubium vocata; communis tamen & vera SS. Patrum & Theologorum sententia asserit, omnino requiri libertatem. Quod de impeccabilitate Christi obici posset, ad Scholasticos in 3 p. S. Thomæ pertinet. Quinta etsi à Mich Baio eiusque sequacibus Iansenitis fuerit negata, communis tamen & certa Theoll. sententia asserit requiri statum gratiæ. Opposita Baiana à tribus Pontificibus confixa est; uti & altera eiusdem Baii, qua negabat promissionem DEI gratuitam debere intercedere. Septima conditio, ut opus actu vel virtute à Charitate procedat, est nonnihil controversa inter Scholasticos; negari tamen non potest, affirmativam sententiam (quam cum SS. Thomæ & Bonav. tuetur hic Bell. uti est communior, ita etiam esse tutiorem in praxi) & nihil habere incommodi, cum tamen opposita sententia, si divino iudicio falsa sit, possit esse noxia. Et fundamentis certè solidis niti videtur; Tum quia Matt. 19, 1. Cor. 10. Col. 3. &c. valde exprimitur, quòd opera nostra in nomine Domini, in gloriam DEI, propter nomen Christi &c. facere oporteat: Tum quia communis ratio Meriti postulat, ut opus fiat in alterius gratiam. Nullum verò opus simpliciter sit in DEI gratiam, nisi saltem virtualiter à Caritate procedat: Tum quia non conciliatur gratia (saltem extra Sacramentum) nisi præcedat actus Charitatis saltem virtualis. Ergo nec Gloria, quæ potior est Gratiâ.

¶ II. Catholici omnes agnoscunt, opera iustorum esse meritoria vitæ æternæ, sed tamen aliqui censent non esse utendum his vocibus de condigno & de congruo, sed absolute dicendum, opera bona iustorum esse meritoria vitæ æternæ, ut

Vval-

Valdensis, aut condigna largo modo, ut Durandus quos meritò reiicit communis & verissima Theoll. sententia. Amefius hæreticè sycophantatur, dum ait: *hanc neque veram, neque Theologorum dicendam, quia tantam Theologiam (Luthero Calvinicam) evertit.* Deinceps operosè Amefius defensionem suscipit Durandi, qui studio magis impugnandi ingeniosè doctrinam S. Thomæ, quàm solide & piè confirmandæ & illustrandæ doctrinæ Catholicæ, in plerisque materiis quam proximè accessit ad hæreticorum errores, ut etiam in superioribus monui, ideoque quantū sapulat plerumque à cæteris Scholasticis, tantum laudatur à Puritanis. Propositiones Durandi hæc sunt. 1. *Temerarium & blasphemum est dicere, DEVM fore iniustum, quòd meritis hominum iustorum non reddit mercedem promissam.* 2. *Non extat in SS. literis promissio, quæ DEVM obligat ad reddendam mercedem, sed tantum quæ doceat, DEVM disposuisse vitam æternam dare iis, qui mandata servaverint.* 3. *Rectè 2. Tim. 4. 8. ponitur iustus iudex non iusto iudicio, quia DEVS qui reddit præmia iustis & pœnas iniustis; iustus & misericors est, & ut iniustus iusto iudicio pœnas reddit iniustus; ut misericors, liberaliter præmia tribuit iustis.* Hæ tres propositiones satis propugnatae sunt cap. 2. §. 2. iunctis iis, quæ in cap. 1. Not. de meritis Christi dicta sunt. Et per hæc ipsa Christi merita diffatur etiam 4. Durandi assertio, nempe, quod *Nemo possit ex iustitia mercedem ab alio petere, nisi reddat ei omnia, quæ illius sunt, & aliquid amplius, cum omnia ipsius sint.* Manifestum est, hoc totum etque posse opponi Meritis Christi, ac nostris. Bene igitur pro utrisque respondit Bellarminus: *Absolute non potest homo (etiam hypostasi divinità subsistens) aliquid à D E O exigere. cum omnia sint ipsius: tamen posita eius voluntate & pacto, quo non vult à nobis exi-*

exigere opera nostra gratis, sed mercedem reddere iuxta proportionem operum, vere possumus ab eo mercedem exigere. Nec ullam habet vim Instantia Durandi tam insolenter à Puritano debuccinata tanquam ineluctabilis & peremptoria, hæc scilicet. Quod redditur non ex debito præcedentis operis, sed ex promissione præcedente, non quidem redditur ex merito operis de condigno, sed solum vel principaliter ex promisso, & ita non est ibi illud debitum de quo loquimur. Et quia ex dono gratuito nemo obligatur ad dandum amplius, sed potius recipiens magis obligatur danti; ideo ex bonis habitibus & ex bonis actibus, sive usibus, nobis à DEO datis, DEVS non obligatur nobis ex aliquo debito iustitiæ, ad aliquid amplius dandum, ita ut si non dederit, sit iniustus, sed potius nos sumus DEO obligati. Resp. Si hæc omnia, & quicquid ulterius quoad iustitiam meriti excogitari potest, accomodentur Meritis & Satisfactionibus Christi, manifestum est, quod eandem vim habeant, quam habent contra meritum nostrum. Quid enim habuit Humanitas Christi, quod à Divinitate non accepit? Est ergo par nobis in hoc: disparitas autem, quod ille infinites plura & maiora quam nos acceperit, potius minuet in ipso iustitiam meritorum præ nostris. Itaque vel neganda pariter sunt merita & Satisfactiones Christi cum impiis Socinianis, vel pariter nostra admittenda. Immotum ergo manet, Merita nostra esse propriè dicta; etiam ex iustitia remunerari ea à DEO, sive illa sit tantum Legalis (quod absolute negari nequit) sive commutativa, sive distributiva, sive etiam Fidelitas continens eminenter quicquid perfectionis habet Commutativa & Distributiva; quod ad Controversiam Fidei prorsus nihil, sed tantum ad Scholasticam disceptationem pertinet, ut supra ostensum est.

¶ III. Opera bona iustorum esse meritoria vitæ æternæ ex condigna ratione operis, etiam si nulla extaret divina conventio, docet Caiet. & Sor. Non

Non esse illa
zis, sed tantum
az, tenet Scotus
bilio videtur
condigno ratio
Thom. Bonav.
Draconis? Alie
nis fatui ac teme
hominis planè in
probatione no

¶ IV. R.

Scripturæ & P
semper menti
Nec Obstat, q
se gesserit, lice
lium intercesse
personæ, aliud
vita æterna,
Nam ex eo, qu
meretur ex cor
alio pacto, sed
etiam infantib
quam filiis DE
sunt mereri, no
que bona oper
acquirendam
ab adoptione,
que ut sic non
ut hæreditatem
patet in infanti
August. Bern. &
viam vitam ætern
pendium & bra
optionis requir
neatur filium a
men ejus opera
tam vel prom
draconis? Hoc cor

Non esse illa meritoria ex condigno ratione operis, sed tantum ratione pacti & acceptationis divinae, tenet Scotus, Vega &c. Nobis media via probabilior videtur, quæ docet, opera ea esse meritoria ex condigno ratione pacti & operis simul. Ita SS. Thom. Bonav. & alii plerique: Quid ad hæc Cauda Draconis? Alterutrum, inquit, horum statuere est hominis fatui ac temerarii; sed utrumque simul coniungere est hominis planè insani. Nimirum, hoc est per se notum, probatione non eget!

¶ IV. Requiritur promissionem patet ex locis Scripturæ & Patrum cap. 2. §. 2. relatis quæ ferè semper mentionem faciunt promissionis divinae. Nec Obstat, quòd filio debeatur hæreditas, si bene se gesserit, licet nulla conventio inter patrem & filium intercesserit. Nam aliud est loqui de merito personæ, aliud de merito operis; & rursus aliud de vita æterna, ut est hæreditas, aliud ut est merces. Nam ex eo, quòd aliquis est filius DEI per gratiam, meretur ex condigno hæreditatem vitæ æternæ sine alio pacto, sed merito personæ, non operis. Nam etiam infantibus baptizatis ita decedentibus tanquam filiis DEI debetur jure hæreditas; & dici possunt mereri, non merito operis, sed personæ. Ideoque bona opera non requiruntur ad vitam æternam acquirendam ut hæreditatem, sed ne filius excidat ab adoptione, & jure mereatur ex hæredari; adeoque ut sic non meretur vitam æternam acquirere ut hæreditatem, sed meretur eam non amittere, ut patet in infantibus ita decedentibus, & docent SS. August. Bern. &c. At verò ut filius DEI adoptivus vitam æternam obtineat, ut mercedem, sive stipendium & bravium, omnino præter gratiam adoptionis requiritur promissio. Etsi enim pater teneatur filium admittere ad hæreditatem, non tamen ejus opera ad obtinendum bravium, nisi pactam vel promissio interveniat. Quid hic Cauda Draconis? Hoc commentum, inquit Ames. est una ex præ-

cipius profunditatibus Satana, quarum sit mentio Apoc. 2. 24. Nempe hoc dicit Apocalypsis juxta Quodlibeticam Syctophantia hæreticæ! Anne sensu literalis? Res ipsa negat. At etsi nusquam valeat sensus mysticus & accommodatitius, juxta Regulam Lutheri Calvinicam: excipe tamen cum adversus Romanum Antichristum dimicandum est. Quicquid tunc libet, licet, valétque!

¶ V. Non sufficere autem ad condignitatem meriti, solam promissionem & acceptionem, sed requiri etiam, ut in opere bono ex gratia procedente sit quædam proportio & æqualitas ad præmium vitæ æternæ, probatur 1. quia vitæ æternæ est *gratia pro gratia*, i. e. gratia mercedis, pro gratia meritorum, siue Caritas patriæ pro Caritate viæ, juxta S. August. l. de gr. & lib. arb. c. 9. At inter gratiam & gratiam sine dubio magna proportio est. Arvesius ait: *Tale argumentum ex condigna meretur irrisum multò maiorem, quàm illa nostra ferent.* Et quia vidit irrisoriam hanc solutionem nimis levem, fulcit eam splendido mendacio, dum affingit Bellarmino *æqualitatem* meritum inter & præmium vitæ æternæ, cum ille tantum similitudinem & proportionem conceptis verbis docuerit. ¶ 2. quia fons habet proportionem ad flumen, & semen ad fructum. At vitæ æternæ est *flumen latifcans civitatem DEI*. Psal. 45. Gratia verò bene operandi est *flumen* salientis in vitam æternam, & semen est gratia. 1. Ioan. 3. gloria est fructus. Ergo. Amelius negat hoc totum. Et cur? quia, inquit, *sicut fons superat flumen dignitate; ita merita nostra foras maiori pretio quàm vita æterna.* At cui persuadebit, fonticulum Rheni, Danubii &c. majoris æstimari, quàm integer fluvius reliquus? & radicem quàm tota arbor cum fructibus? ¶ 3. Vita æternæ est *denarius diurnus laborantium in vinea*. Matth. 20. At denarius diurnus justum est pretium laboris diurni. Amelius ait, non probari ex Matth. 20. intentum, nisi simul ad-

mittatur,

*mittatur, h
quam, posse v
Non omnia c
cipi tanq, di
necessaria, l
S. Chrysosto
ubi & ostend
rum conduct
tè nostrum D
rum operum*

¶ 4. Vi
nalis ex part
tum etiam f
ctione consist
parte objecti
nalis. Ergo
fius admittit
Sed neque no
sed tantum p
aut certaret
physicè æqual
tare quis veli

¶ 5. DE
eternam, ut a
decrevit. Er
quibus ex co
coronam iusti
bus antiquis S
tiva, quibus
eternam glori
veritatem liqu
ficia à iusto iud
ta nostra pend
meruit nobis
meremur ut
ejus. Ergo d
nostra sint ita

mittatur, hominem non electum, cui est oculus no-
quam, posse vitam æternam auferre & abire. Resp.
Non omnia complementa parabolarum debere ac-
cipi tanq. directè ad scopum parabolæ præfixum
necessaria, sed ut adjuncta & emblemata, rectè cum
S. Chrysostomo docet Maldonat. in c. 20. Matth.
ubi & ostendit, totam illam parabolam operario-
rum conductorum pro mercede &c. directè & aper-
tè nostrum Dogma Catholicum de Merito bono-
rum operum firmare. Vide & Suarez r. p. l. 2. c. 20.

¶ 4. Vita æterna est actio quædam supernatu-
ralis ex parte objecti & principii tum efficientis,
tum etiam formalis. At meritum quod in dile-
ctione consistit, est etiam actio supernaturalis ex
parte objecti & principii tum efficientis, tum for-
malis. Ergo proportionem habent inter se. Ame-
sius admittit proportionem, negat æqualitatem.
Sed neque nos asserimus æqualitatem absolutam,
sed tantum proportionis. Quis enim laboraret
aut certaret pro mercede aut bravio absolute &
physicè æquali? Anne labore & discrimine compa-
rare quis velit æqualem laborem, & discrimina?

¶ 5. DEVS est qui electos per merita ad vitam
æternam, ut ad coronam justitiæ, perducendos esse
decrevit. Ergo sine dubio ea merita illis donat,
quibus ex condigno verè & propriè pe veniant ad
coronam justitiæ. Fingit Amesius hinc nescio è qui-
bus antiquis Scholasticis merita quædam interpreta-
tiva, quibus DEVS ex sola liberalitate sua retribuat
æternam gloriam. Sed quid opus fingere, cum
veritatem liquidam habeamus vel in sola corona in-
justitiæ à iusto iudice reddenda! ¶ 6. Denique, Meri-
ta nostra pendent à meritis Christi; Tum quia ille
meruit nobis virtutem merendi; Tum quia nos
meremur ut viva membra Christi per influxum
ejus. Ergo detrahatur de gloria Christi, si merita
nostra sint ita imperfecta, ut non sint merita ex

condigno, nisi ratione acceptationis DEI. Amesius: *Detestanda est haec impudentia, qua gloria Christi prae-textus sit vanissima gloria mercenariorum hominum & meritorum ipsorum.* Resp. Rabiose calumniari non est solvere argumentum! Quis dubitet, detrahi de gloria meritorum Christi, si non tantummodo nostra, sed etiam ipsius CHRISTI meritoria opera (quibus nostra subordinantur non minus ac fructus palmitis ipsi viti) dicantur non esse perfecta & condigna, sed solum ex acceptatione DEI habere quod habent? Recolantur quæ in Notab. IV. cap. 1. Neg potest salva Evangelii veritate negari, Christum per suam gratiam adoptionis *influeret nobis & actionibus nostris dignitatem*, non quidem suam propriam & divinam identicè; sed participatam, creatam, ordinis tamen altioris universâ Naturâ. ¶ Nec urgent argumenta Scoti. Nam 1. Cum SS. Scripturæ & Patres dicunt, *opera nostra non esse digna vitâ æternâ*, intelliguntur vel de operibus secundum suam substantiam, non ut à Spiritu S. & gratia DEI proficiuntur; vel intelliguntur de æqualitate omnimoda, quam nos non asserimus, sed proportionis tantum, ut mox iterum dicetur. ¶ 2. Cum S. August. l. 1. Conf. c. 4. ait, *Rædus debita, nulli debent*, intelligitur de absolute & rigore debito, nullam supponens gratiam, quam constat supponere nostra merita: prima & potissima debiti ratio nascitur ex promissione DEI. ¶ 3. Quod inter DEVM & hominem non possit esse iustitia nisi secundum quid, explicatum est cap. 2. §. 2. arg. 4. ¶ 4. Inter opera nostra (etiam ut ex gratia procedunt) & Beatitudinem quod adhuc cernatur inæqualitas maxima, nihil obstat: quia inter meritum & præmium non requiritur absoluta æqualitas, secundum iustitiam distributivam, ut dici possit, præmium deberi meritis ex condigno, etiam ex parte operis, sed sufficit ut sit proportio quædam. Sic qui doctrina & bonis moribus præditus est, & pro Ecclesia aliquandiu laboravit, dignus

Episco-

Ca
Episcopatu
gnitas absol
parabilis. I
ad formam
men ex nat
jecto ritè d
Amesius nil

VI. II
gorum sensu
rare merita
operibus m
quod tacite
ro sit de sent
liori? contra
si adversarii
dissentient à
in eo, quod
non cadat su
rentibus, Po
tulis deberi
nem gratia
ur docet S. T
Amesius, He
stulm hæc
lum ex miseris
honestissimu
Vult verò DE
nientum an
nuè in vinea
tamen certent
divites in bonis
ritorum bon
Nec ideo op
c. 8. tacite a
mercedis: pr
DEI. Nen
ti ampliore

Episcopatu judicari solet, quamvis Episcopalis dignitas absolutè sit amplissima, & nullo pretio comparabilis. In rebus quoque naturalibus dispositio ad formam multò imperfectior est ipsa formâ: tamen ex naturali quadam justitia & exigentia subiecto ritè dispositio debetur. Ita & in presenti. Amasius nil præter inania verba opponit.

VI. Illud fatendum est ex communi Theologorum sensu, DEVM ex sua liberalitate remunerare merita nostra supra condignum; & è contrariò operibus malis pœnam reddere citra condignum; quod tacitè etiam probat Amasius. Quicquid porro sit de sententia Scoti, & altera opposita probabiliori? contra dogma Fidei neutra pugnat, adeoque si adversariis placuerit Scoti opinionem tenere, non dissentient à nobis in Fidei articulo. Idemque est in eo, quòd juxta nonnullos primus gradus gloriæ non cadat suum meritum, aliis probabilius id assentibus, Potest enim una eademque res diversis titulis deberi, ideoque ultima dispositio post infusionem gratiæ continuata meritoria erit vitæ æternæ, ut docet S. Thom. 1. 2. q. 112. a. 2. ad 1. At, inquit Amasius, Hoc non potest non absurdum esse, ut qui habet titulum hereditatis, eo non contentus, quarat alium titulum ex meritis suis meritis. Resp. Non potest non honestissimum esse, velle quod DEVS vult velle. Vult verò DEVS vel maximè, ut adulti non sint puericentum annorum, sed tanq. operarii laborent strenuè in vinea sua, militent bonam militiam, bonum certamen certent, currant ut bravium apprehendant, fiant divites in bonis operibus &c. adeoque titulo etiam meritorum bonorum acquirant regnum cœlorum. Nec ideo opus est (etsi licitum sit, ut probat Bell. 2. 8. tacitè annuente Amasio) ita operari intuitu mercedis: præstat non intendere nisi beneplacitum DEI. Nemo quippe plus meretur & titulo meriti amplio rem gloriam recipit, quàm qui sine illicio

nullo proprii emolumenti opera meritoria multiplicat, ut dixi cap. 1. §. 1. in fin.

VII. Denique Gratiam justificationis neque ex condigno, neque ex congruo posse obtineri meritis operum solis viribus liberi arbitrii effectorum, adversus Pelagianos Catholica fides docet. Ad caudam Draconis pertinet Falsi crimen, quo Amesius, inter istos Pelagianos, ait, *censeri multos Magistros nostros Pontificios, Durandum, Scotum, Nominales, Adrianum*, idque dicere Medinam 1. 2. qu. 109. Verum Medina expressè ait in IV. Concl. Nos hanc notam istis authoribus non imponimus, licet Lutherus Scotum, & propter Scotum omnibus Scholasticis hanc notam haresis Pelagiana imponat. Videatur Tannerus Quest. III. num. 220. & seqq. Eandem gratiam justificationis non posse obtineri ex condigno, sed solum ex congruo meritis operum ex Fide & auxilio DEI speciali procedentium, constat ex dictis lib. V. ac proinde calumniari Amesium, cum ait, *Verbis tantum differt ista sententia à priore Pelagiana, eò quod speciale auxilium hoc (ex sententia Bell.) nulli libero arbitrio desit, ita ut mereri ex solis viribus liberi arbitrii, & mereri ex auxilio speciali omnium hominum communi, sit unum & idem.* Hoc esse mendacium Sycophanticum, patet ex dictis lib. III. cap. 5. quod iterum Falsi crimine amplificat, dum verba Medinæ, quæ pertinent ad opera ex puris naturalibus facta, à pertâ violentiâ torquet ad meritum congruum operum ex Fide & auxilio DEI speciali procedentium.

VIII. Sicut certum est, non posse unum alteri ex condigno gratiam promereri; ita non est dubium posse id ex congruo fieri, uti constat precibus S. Stephani conversum fuisse Paulum, & lachrymis S. Monicæ Augustinum. Absurdè Amesius hinc infert, posse unum infallibiliter procurare, ut alter quem amat convertatur, cum DEVS meritis nunquam debeat, quod ipsis ex congruentia debetur. Anne hoc per se notum? ubinam scriptum est? Sed nimirum calumniis,

luminiis, ca
hæc CAVDA
credebat. per
plosione, ut o
RIA. Quam
ficet, & in S
noretur; at
Boni non re
bonorum op
ria! Regnum
minuitur ex
minantium &
splendescit &
quoque &
des

lumniis, cavillis, fannis & nugis exornanda erat
 hæc CAVDA DRACONIS Amefiana. Sicenim
 credebatur, *per omnem modum* Opus hoc *finiri in meritum ex-*
ploratione, ut omnium clausula sit SOLI DEO GLO-
 RIA. Quasi verò DEVS glorificantes se non glori-
 ficet, & in Sanctorum suorum honoribus non ho-
 noretur; atque ad illud infinitum pelagus omnis
 Boni non redeat unde emanavit omne meritum
 bonorum operum, omnisque ei debita laus & glo-
 ria! Regnum & Dominium DEI non obscuratur aut
 minuitur ex eo, quòd ipse sit *Rex Regum & Dominus Do-*
minantium & Causa causarum, sed vel maxime hinc
 splendet & amplificatur. Quidni ergo Meita
 quoque & coronæ Sanctorum omnium ante pe-
 des Agni projectæ multò verius effi-
 caciùsque proclament,

SOLI DEO GLORIA!

Nnnn 4 APPEN-